

ningerne for politiet, udgør ikke i sig selv et straffeprocessuelt tvangsindgreb, og er derfor ikke omfattet af reguleringen.

Betingelserne for indgreb i form af dataaflysning foreslås udformet med udgangspunkt i navnlig de betingelser, der gælder for indgreb i meddelelseshemmeligheden, jf. § 781, stk. 1, og hemmelig ransagning, jf. § 799. Det foreslås således som betingelse, at indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen (indikationskravet), og at der er bestemte grunde til at antage, at den vedrørte computer anvendes i forbindelse den pågældende forbrydelse (mistankekravet).

Adgangen til at foretage løbende aflæsning af ikke offentligt tilgængelige oplysninger i informationssystemer foreslås endvidere begrænset til kun at omfatte sager, hvor politiet efterforsker en af de meget alvorlige straffelovsovertrædelser, der kan danne grundlag for hemmelig ransagning.

Det bemærkes i øvrigt, at oplysning om telekommunikation og oplysning om indholdet af computere mv. – i det omfang det er praktisk/teknisk muligt – fortsat vil kunne tilvejebringes efter de gældende regler om teleaflytning eller ransagning.

Om den nærmere udformning af betingelserne for indgrebet og om de formelle regler, der skal iagttages i forbindelse hermed, henvises i øvrigt bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 4.

Det tilføjes, at Justitsministeriet, under hensyn til Højesterets udtalelse om, at anvendelsen af et »sniffer-program« mest nærliggende må sidestilles med gentagen hemmelig ransagning, har overvejet, om hjemmelen til sådanne indgreb snarere burde tilvejebringes ved en ændring af bestemmelserne om hemmelig ransagning. Ransagning indebærer imidlertid efter en traditionel opfattelse, at politiet er fysisk til stede på den lokalitet, der skal ransages. Da det nye indgreb endvidere har en vis lighed med rumaflytning og observation af personer i bolig og andre husrum, fordi oplysningerne tilvejebringes ved hjælp af teknisk udstyr, uden at politiet er fysisk tilstedeværende på det pågældende sted, har Justitsministeriet fundet, at bestemmelsen bør indsættes i retsplejelovens kapitel 71, der indeholder reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden og om observation.

3.5. Edition

3.5.1. Gældende ret

Reglerne om edition findes i retsplejelovens kapitel 74 (§§ 801-807 d). Bestemmelserne har fået deres nuværende udformning ved lov nr. 229 af 21. april 1999,

der er udarbejdet på grundlag af Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1223/1991 om beslaglæggelse og edition under efterforskning. Der henvises herom til Folketingstidende 1998-99, forhandlingerne, s. 244-252, 5204-5209 og 5328-5329, tillæg A, s. 828-913, samt tillæg B, s. 462-468.

Formålet med loven var på baggrund af Strafferetsplejeudvalgets betænkning bl.a. at foretage en revision og modernisering af retsplejelovens regler om beslaglæggelse og edition.

Efter retsplejelovens § 804, stk. 1, kan der som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, meddeles en person, som ikke er mistænkt, pålæg om at forevise eller udlevere genstande (edition), som den pågældende har rådighed over, hvis der er grund til at antage, at genstanden kan tjene som bevis, bør konfiskeres eller ved lovovertrædelsen er fravendt nogen, som kan kræve den tilbage.

Edition er et mere skånsomt alternativ til ransagning. Det kan endvidere være et egnet middel til at fremskaffe effekter, der ikke eller kun vanskeligt vil kunne fremskaffes på anden måde, f.eks. fordi effekterne er skjult eller utilgængelige for politiet. Det er retten, der afgør, hvad der i hvert enkelt tilfælde skal forevises eller udleveres, jf. § 806, stk. 2.

Hvis en genstand er udleveret til politiet efter pålæg om edition, finder reglerne om beslaglæggelse hos ikke mistænkte personer (§ 803, stk. 1) tilsvarende anvendelse, jf. § 804, stk. 2. Dette indebærer bl.a., at der efter retsplejelovens § 189 kan gives et tavshedsplæg til den, der får et pålæg om edition, hvis hensynet til fremmede magter, statens sikkerhed, eller opklaringen af alvorlige forbrydelser taler for det.

Efter § 804, stk. 4, kan der ikke gives pålæg om edition i tilfælde, hvor vedkommende ville være udelukket eller fritaget for at afgive forklaring som vidne, jf. retsplejelovens §§ 169-172 (f.eks. på grund af tavshedspligt, risiko for straf, tab af velfærd eller anden væsentlig skade for vidnet eller vidnets nærmeste samt journalisters kildebeskyttelse).

Pålæg om edition må ligeledes ikke meddeles, hvis indgrebet står i misforhold til sagens betydning og det tab eller den ulempe, som indgrebet kan antages at medføre, jf. § 805, stk. 1.

Hvis politiets anmodning om forelæggelse eller udlevering af bestemte genstande ikke imødekommes, træffer retten efter begæring fra politiet afgørelse om pålæg om edition, jf. § 806, stk. 1. Efter stk. 2 træffes rettens afgørelse ved kendelse, hvori retten skal anføre de konkrete omstændigheder i sagen, der medfører, at betingelserne for indgrebet er opfyldt.